

František Palacký

Život

- Narozen v **Hodslavicích** (pozn. u Nového Jičína) dne **14. 6. 1798** – otec učitel, vyznáním Čeští bratři, J. Goll jeho výchovu označuje za „puritánskou“ (důraz na šetrnost, skromnost – dopisy)
- Studium: **zámecká škola v Kunvaldu** (1807-1809, katolické vyuč. → odchod), **latinská škola v Trenčíně** (1809-1812) a **evangelické lyceum v Prešpurku** (1812-1818) – **nestudoval universitu** (sám sebe označoval za **autodidakta**, samouka)
- 1818 první dílo (*Počátkové českého básnictví*) – estetika
- 1823 – odjíždí do **Prahy** za **Jungmannem** a **Dobrovským** (učitel Palackého – paleografie a kritika pramenů, kontakty u šlechty – Šternberkové, Kinský)
- Díky kontaktům u šlechty se zapojuje do **Královské české společnosti nauk** a **Muzea království českého** – změna přístupu z pasivního na aktivní (1827 začíná vydávat **Muzejník**)
- 1827 svatba s Terezií Měchurovou – **finanční zajištění** (i odmítnutí části spíše chudých vlastenců)
- Zamýšlí se a připravuje encyklopedii, mezitím založena **Matice česká** (1831) – osvětová činnost
- 1832 – začíná psát **Geschichte von Böhmen**
- 1838 se po předchozích odmítnutích stává **oficiálním stavovským historiografem** (na návrh zemského sněmu)

Rok 1848 a jeho veřejná aktivita

- **Dopis na Frankfurtský sněm** – duben, důraz na slovanství a zapojení do systému Rakouského státu (předloha pro pozdější Ideu státu Rakouského)
- **Slovanský sjezd** – svolán v červu, zváni především Slované Rakouští, prosazuje myšlenky austroslavismu, od následných bouří a povstání se Palacký distancoval a obvinil je z celkového neúspěchu národní politiky i v pozdějších letech
- **Ústavodárný sněm v Kroměříži** – v říjnu, Palacký přednáší vlastní návrh ústavy (federalizace), nedostatečná podpora, sněm rozehrán
- Po roce 1848 se spíše stahuje do ústraní, pracuje na svých **Dějínách národa českého**, odchází z Muzea, neshody s jinak nacionalistickým gubernátorem Lvem Thunem
- 1865 – vydává **Ideu státu Rakouského** – obhajuje federativní stát mezi expanzí Německa i Ruska, silný mezinárodní hráč, liberální požadavky, příznivce konstituce
- Umírá **26. 5. 1876 v Praze**, pohřben je v Lobkovicích

Palacký historik

- **Význam**: průkopníkem (nové oblasti výzkumu, metody a pojetí dějin) i zakladatelem moderního českého dějepisectví
- Jako na **objekt výzkumu** se obrací (nehledě na předchozí tradici) i na hospodářské, sociální, kulturní dějiny i dějiny běžných lidí
- Velký důraz na **studium pramenů**, na kterých především musí historická práce stát, k období středověku ke studiu pramenů významně přispěl:
  - Staří letopisové čeští od roku 1378 do roku 1527* (prameny především k době husitské *Archiv český* (soubor česky psaných historických pramenů)
  - Würdigung der alten böhmischen Geschichtsschreiber* (kritické hodnocení narativních pramenů od Kosmy po Václava Hájka z Libočan)
- podnítil založení Regesta diplomatica nec non epistolaria regni Bohemiae et Moraviae (K. J. Erben a 1. díl), na kterou měl navazovat Český diplomatář

Filosofie dějin

- chápe dějinný vývoj jako **přibližování se lidstva Bohu** (i proto důraz na husitství)
- dějiny jsou organický celek nejen politických událostí (viz výše, nové objekty zkoumání)
- dějiny českého národa jsou soubojem 2 principů: **germánského** (expanzivní, centralistický, důraz na autoritu, feudalismus) a **slovanského** (svoboda, demokracie, národnostní princip) – slovanský princip obzvláště ideu demokracie si bohužel značně zidealizoval
- revoluce je přirozená regenerace společnosti
- náhledy na některé body dějin: glorifikace Přemysla Otakara II., vrchol v době husitství (především toho radikálního) a postavě Jiřího z Poděbrad (z vůle lidu)

Hlavní dílo

- **Geschichte von Böhmen** – vydáváno mezi lety **1836-1867**, trojdílný:
  1. díl – do roku 1198, 2. 1198-1306, 3. 1306-1378s podporou zemského sněmu – dějiny **nemají silný národní princip** jeho díla dalšího po roce 1848, kdy Palacký píše Dějiny národa českého je jeho 3. díl pouze překladem části Dějin
- **Dějiny národa českého v Čechách a v Moravě** – národní dějiny, mezi lety **1848-1876**, pětídílný:
  1. díl – do roku 1125, 2. 1125-1403, 3. 1403-1439, 4. 1439-1471, 5. 1471-1526jednotlivé svazky jsou členěny do **18 knih**, držení se objektivní pravdy, ale interpretace k posílení národního uvědomění (cílem budovat, ne zaznamenat), práce měla být dopsaná až do 17. století

Použitá literatura

Goll, Jaroslav: František Palacký. Český časopis historický / Praha: Bursík a Kohout 4, č. 4 (1898), s. 211-279.

Kutnar, František: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až po vyznění obrodného úkolu dějepisectví v druhé polovině 19. století. Praha 1973.

Další doporučená literatura

Kořalka, Jiří: František Palacký (1789-1876). Životopis. Praha 1998.

Štaif, Jiří: František Palacký. Život, dílo, mýtus. Praha 2009.